احتمالات ممکن در جمع بین روایت حماد و عبید؛ «اذا راوا الهلال قبل الزوال فهو لليلتهٖ المامضیة» و «إذا رأی الهلال قبل الزوال فذلك اليوم من شوال»

ایشان در صفحه هشتم فرمودند:

> و بالجملة ما ذکر من الفرق بین حالات القمر و بین اللیل و النهار و ان کان ثابتا فی اصله، و لکنه لایقتضی بوجه البناء علی انه بخروج القمر عن تحت‌الشعاع یبتدی الشهر القمری الجدید لاهل الارض جمیعا فی تمام الاصقاع و البقاع-کما ادعاه قدس‌سره فی البیان المتقدم- الّا اذا ثبت ان العرف الممضی من قبل الشرع المقدس قد اتخذ بدایة الشهر القمری ما ذکر ولکن هذا غیر صحیح قطعاً، و الّا لزم ان تکون بدایة الشهر القمری لنصف الکرة الارضیة فی اثناء النهار و هو ما لا یساعد علیه العرف، فان الشهر یبتداء عند العرف من اللیل.[1]

«... الّا اذا ثبت ان العرف الممضی من قبل الشرع المقدس قد اتخذ بدایة الشهر القمری ما ذکر»؛ یعنی همین رؤیت هلال و فاصله گرفتن و خروج از تحت‌الشعاع.

«ولکن هذا غیر صحیح قطعاً»؛ اینکه خروج قمر بدایة الشهر باشد.

> **و هذا وه المستفاد من النصوص الشرعیه ایضا. ففی معتبره حماد بن عثمان عن ابی عبدالله علیه‌السلام، اذا راوا الهلال قبل الزوال فهو لیلته الماضیه و اذا راوه بعد الزوال فهو لیلته المستقبله. و فی خبر عمر بن یزید قال: قلت لابی عبد الله علیه‌السلام ان المغیریه یزعمون ان هذا الیوم لهذه اللیله المستقبله قال ع کذبوا هذا الیوم لیلته الماضیه ان اهل بطن النخله حیث راوا الهلال قالوا قد دخل الشهر الحرام[2]**

«و هذا وه المستفاد من النصوص الشرعیه ایضا. ففی معتبره حماد بن عثمان عن ابی عبدالله علیه‌السلام، اذا راوا الهلال قبل الزوال فهو لیلته الماضیه»؛ یعنی ابتدا از شب است. **«و اذا راوه بعد الزوال فهو لیلته المستقبله»؛** یعنی هیچکدام از روز، میزان نیست. شروع از شب است.

---

[1] اسألة حول رویة الهلال و اجوبتها، ص۸

[2] همان

بازبینی #1
ایجاد شده 4 مه 2026 11:26:50 توسط ... .
به روزرسانی شده 4 مه 2026 11:28:55 توسط ... .